

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi D. M.

na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie VI ACz (...),

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 24 marca 2021 r.,

- 1. odrzuca skargę,**
- 2. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz D. M. opłatę od skargi w wysokości 200 (dwustu) złotych.**

UZASADNIENIE

D. M. (dalej: Skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika – adw. A. K., pismem z 22 września 2020 r. wystąpił za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w (...) (dalej: Sąd Apelacyjny) do Sądu Najwyższego (data wpływu do Sądu Najwyższego 10 grudnia 2020 r.) ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Wniósł o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Apelacyjnym w sprawie pod sygn. akt. VI ACz (...); (2) wydanie sądowi rozpoznającemu sprawę zaleceń do podjęcia odpowiednich czynności zmierzających do możliwie jak najszybszego zakończenia postępowania; (3) przyznanie odszkodowania w wysokości 10 000,00 zł; (4) zwrot

kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego; (5) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów zawartych w skardze celem wykazania faktu jaki tam wskazano.

W uzasadnieniu Skarżący wskazał, że 19 listopada 2019 r. za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. do Sądu Apelacyjnego złożony został wniosek o uchylenie, ewentualnie uzupełnienie pkt. 1 postanowienia Sądu Apelacyjnego z 9 października 2019 r. (ACz (...)), wydanego na skutek zażalenia powódki z 10 lipca 2019 r. na postanowienie Sądu Okręgowego w W. (dalej: Sąd Okręgowy) z 10 czerwca 2019 r. o sygn. III C (...) w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych, zabezpieczenia kontaktów skarżącego z małoletnim synem, ograniczenia władzy rodzicielskiej powódce, zabezpieczenia kontaktów z dzieckiem.

Jak zaznaczył Skarżący, od 21 listopada 2019 r., kiedy to przedmiotowy wniosek o uchylenie pkt. 1 ww. postanowienia został dostarczony do Sądu Apelacyjnego, do dnia sporządzania skargi (18 września 2020 r.), wniosek ten nie został rozpoznany przez Sąd Apelacyjny.

Skarżący wskazał, że w związku z powyższym nie ma możliwości kontaktu z małoletnim synem, bowiem powódka uniemożliwia mu kontakty, wskazując iż nie ma możliwości kontaktów bez obecności kuratora. Jednocześnie odmawia zapewnienia obecności kuratora oraz pokrycia kosztów jego obecności, pomimo iż to na wniosek powódki kurator został ustanowiony. Skarżący podniósł też, że brak możliwości kontaktów małoletniego syna z ojcem, tj. wnioskodawcą, w sposób oczywiście negatywny oddziałuje na dobro małoletniego dziecka oraz podkreślił, że sprawy o zabezpieczenie, a zwłaszcza o zabezpieczenie z zakresu władzy rodzicielskiej w orzecznictwie ujmowane są w wewnętrznym porządku prawnym za wymagające szczególnych procedur zapewniających sprawność i szybkość postępowań sądowych. Zwrócił też uwagę, że stosownie do terminu instrukcyjnego, wynikającego z art. 737 k.p.c., wniosek powinien być rozpoznany bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie tygodnia od wpływu wniosku do sądu, natomiast czas oczekiwania na rozpoznanie wniosku wynosi już 8 miesięcy.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego wniósł o jej oddalenie w całości.

Prezes Sądu Apelacyjnego potwierdził fakt wpłynięcia do Sądu Apelacyjnego 21 listopada 2019 r. wniosku Skarżącego o uchylenie bądź zmianę postanowienia Sądu Apelacyjnego z 9 października 2019 r. oraz szczegółowo przedstawił podejmowane czynności, sprowadzające się do wielokrotnego zwracania się do Sądu Okręgowego o przedstawienie akt sprawy (VI ACz (...) (III C (...))). Po raz pierwszy Sąd Apelacyjny wystąpił o nadesłanie akt niezwłocznie, tj. 27 listopada 2019 r., po czym wobec niewydania akt, występował kolejno 18 grudnia 2019 r. i 29 czerwca 2020 r. W dniu 3 lipca 2020 r., w odpowiedzi na ponaglenie, Sąd Okręgowy poinformował, że akta sprawy znajdują się w Opiniodawczym Zespole Sądowych Specjalistów (OZSS) celem wydania opinii. Dnia 7 sierpnia 2020 r. polecono zarządzeniem ustalenie terminu zwrotu akt z OZSS. Już po wniesieniu skargi na przewlekłość, 13 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny ponownie ponaglił Sąd Okręgowy o nadesłanie akt. Ostatecznie, akta zostały przesłane do Sądu Apelacyjnego 20 listopada 2020 r., co pozwoliło podjąć czynności związane z rozpoznaniem wniosku Skarżącego z 19 listopada 2019 r.

Prezes Sądu Apelacyjnego, podkreślił, że wprawdzie rozpoznanie wniosku pozwanego z 19 października 2019 r. nie wymagało oceny skomplikowanego stanu faktycznego czy prawnego, nie wymagało też od sądu przeprowadzenia wielu czynności, jednak dla rozpoznania tego wniosku konieczne było dysponowanie przez Sąd Apelacyjny aktami sprawy, o nadesłanie których pięciokrotnie występował, w tym po raz pierwszy bezpośrednio po złożeniu wniosku. Prezes Sądu Apelacyjnego, zauważył ponadto, że w okresie od listopada 2019 r. do grudnia 2020 r. Sąd Okręgowy podejmował rozmaite czynności procesowe w przedmiotowej sprawie.

Prezes Sądu Apelacyjnego zwrócił też uwagę, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie można tracić z pola widzenia również faktu o charakterze obiektywnym, a związanego z wprowadzeniem na obszarze Polski stanu epidemii, co wiązało się niestety z pewną dezorganizacją pracy sądów; konieczne bowiem było uregulowanie kwestii związanych z obsadą orzeczników i urzędników, ustalenie harmonogramu pracy w taki sposób, by zminimalizować konieczność kontaktów między pracownikami do niezbędnego minimum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: ustawa o skardze na przewlekłość) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do art. 5 ustawy o skardze na przewlekłość, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Równocześnie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony i niekontrowersyjny pozostaje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy o skardze na przewlekłość), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne), którego bieg nie powoduje „przejścia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2012 r., KSP 15/12; z 24 września 2014 r., III SPP 206/14; z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14; z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; z 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19).

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, powyższe oznacza, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14, z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP

65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19).

Tymczasem Skarżący domaga się stwierdzenia przewlekłości toczącego się przed Sądem Apelacyjnym postępowania zażaleniowego w przedmiocie zabezpieczenia kontaktów pozwanego z małoletnim synem, ograniczenia władzy rodzicielskiej powódce i kontaktów z dzieckiem.

Postępowanie zabezpieczające jest postępowaniem pomocniczym, incydentalnym w stosunku do roszczenia głównego (art. 730 § 1 k.p.c., zob. także postanowienia Sądu Najwyższego z 10 lipca 2009 r., II CZ 32/09; z 17 kwietnia 2013 r., I CZ 1/13; z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15; z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16), co oznacza, że wniesienie zażalenia od postanowienia rozstrzygającego kwestię zasadności wniosku o zabezpieczenie roszczenia nie powoduje przeniesienia do Sądu Apelacyjnego rozpoznania „istoty sprawy” o rozwód, która należy do kognicji Sądu Okręgowego.

Wobec powyższego skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego w tym przedmiocie jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 394¹ § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1460 ze zm.; dalej: k.p.c.) oraz w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji postanowienia.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość orzeczono o zwrocie opłaty od skargi (200 zł).